

Knut Løyland og Thor Olav Thoresen

**En undersøkelse av den
registrerte dagmamma-
virksomheten**

Notater

Forord

Datainnsamlingen som denne rapporten bygger på, er basert på et fellesprosjekt mellom Telemarksforskning-Bø og Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Vi takker Barne- og familiedepartementet som har finansiert datainnsamlingen. Flere personer i Statistisk sentralbyrå har bidratt i dette prosjektet: Tomas Hagen, Inntekts- og lønnsstatistikk, har trukket utvalget, Trine Dale, Datafangstmetoder, har vært svært delaktig i utformingen av spørsmålsskjemaet, blant annet ved å pre-teste skjemaet på dagmammaer. Til slutt har Seksjon for databearbeiding hatt ansvaret for utsendelse av skjema og dataregistrering. Takk til dem alle!

Oslo og Bø den 13.5.2004

Thor Olav Thoresen

Knut Løyland

1. Innledning

Kunnskapen om norsk dagmammavirksomhet er svært begrenset. Tidligere er det gjennomført en undersøkelse i regi av INAS (NOVA), jf. Gulbrandsen og Ulstrup Tønnessen (1991) og Blix og Gulbrandsen (1993). Dessuten finnes det noe informasjon om dagmammavirksomhet i undersøkelsene av barnefamiliers tilsynsordninger som er gjennomført i regi av Statistisk sentralbyrå, jf. Rønning (1999), Pettersen (2003) og Ellingsæter og Gulbrandsen (2003). I motsetning til disse undersøkelsene, som henter informasjon om dagmammavirksomheten fra brukerne, er formålet med den foreliggende undersøkelsen å hente informasjon om dagmammavirksomheten direkte fra den enkelte dagmamma. Mer informasjon om denne virksomheten er viktig, ikke minst sett i lys av innføringen av kontantstøtten, som til en viss grad kan tolkes som en indirekte støtte til dagmamma som omsorgsalternativ.

Nå er det imidlertid slik at de "hvite" dagmammaene i Norge bare utgjør om lag 1/3 av alle dagmammaer, jf. Ellingsæter og Gulbrandsen (2003),¹ og det er bare de "hvite" denne undersøkelsen omfatter. Det skyldes at utvalget er trukket fra Skatteetatens lønns- og trekkoppgaveregister. En undersøkelse som også skulle omfatte "svarte" dagmammaer ville bli betydelig mer krevende å håndtere både ressursmessig og metodisk sett, og er ikke gjennomførbar innenfor de eksisterende rammer. Det er usikkert i hvilken grad de "hvite" dagmammaene er representative for de "svarte" på alle relevante karakteristika bortsett fra at de er registrert hos Skatteetaten. Det er derfor grunn til å være forsiktig med generaliseringer av de resultatene vi kommer fram til.

Selv om vi har et lite utvalg av praktikanter med i utvalget, vil vi i denne rapporten fokusere på dagmammaene – også de dagmammaene som passer barn i barnets hjem og som derfor lett kan forveksles med praktikanter. Det er dagmammaene som utgjør hovedtyngden av materialet, og er ellers de som har vært bakgrunnen for gjennomføring av denne undersøkelsen.

2. Utvalget

Utvalget av dagmammaer er trukket som situasjonsuttak fra Skattedirektoratets Lønns- og Trekkoppgaveregister per mars 2003. Populasjonen avgrenses til personer som for året 2002 hadde innrapportert et beløp på

- ◆ koden 134 - Godtgjørelse til dagmamma eller praktikant som passer barn i barnets hjem eller
- ◆ koden 404 - Godtgjørelse til dagmamma som passer barnet i dagmammaens hjem.

Trekkepopulasjonen er personer i populasjonen som hadde innrapportert beløp på 1000 kroner eller mer, og var mellom 18 og 67 år. Personer med beløp i begge koder er ikke med i trekkepopulasjonen.

Utvalget er på 2400 personer og 75% av disse skal være personer med beløp på kode 404, og 25% er personer med beløp på kode 134. Dette betyr at ca. 98% av alle med beløp på kode 404 er trukket, mens den tilsvarende andel for kode 134 er 47%. Det betyr at populasjonen av de som rapporterer under kode 404 utgjør 1837 personer, mens tilsvarende tall for de som rapporterer under kode 134 er 1277 i 2002. Til sammen har vi da 3114 praktikanter eller

¹ Med forbehold om underrapportering av svarte dagmammaer.

dagmammaer i populasjonen. Antar vi at de "hvite" utgjør 32% av all dagmamma- og praktikantvirksomhet i Norge, slik resultatene til Ellingsæter og Gulbrandsen (2003) tyder på, ender vi opp med et antall på ca. 9700 dagmammaer eller praktikanter i 2002. Dette er noe lavere enn de 12 000 som Ellingsæter og Gulbrandsen opererer med. Tatt i betraktning de ulike metodene som ligger til grunn for anslagene, er ikke avviket spesielt stort.

Nettoutvalget er på 1195, dvs. at vi har en svarprosent på tilnærmet 50. At frafallet er så vidt høyt skyldes flere forhold, bl.a. feilregistrering i registeret. I nettoutvalget var 1061 registrerte dagmammaer i 2002, 93 var registrert som praktikanter og 26 oppga at de ikke var registrert som dagmamma eller praktikant i 2002. De resterende 15 har ikke oppgitt verken det ene eller det andre og kan derfor betraktes som tapte for undersøkelsen.

Som følge av feil eller manglende opplysninger knyttet til sentrale variable, har vi utelatt en del besvarelser fra nettoutvalget. Dersom respondentene har oppgitt avtalt oppholdstid som null dager per uke og/eller 0 timer per dag har vi utelatt besvarelsen fra det endelige materialet. Videre har vi registrert enkelte feil med hensyn til antall dager dagmamma holder åpent per uke. Det finnes nemlig her eksempler på at dette antallet overstiger 7 dager. Vi har derfor utelatt alle respondenter som har oppgitt at de har flere enn 6 dager åpent per uke. Til slutt har vi også utelatt de som oppgir at de hadde 0 åpnings måneder i 2002. Som følge av disse utelatelsene reduseres datamaterialet ytterligere, fra 1061 til 1038.

Vi har dessuten gjort endringer i datagrunnlaget som følge av åpenbare feilregistreringer. Det kan selvsagt diskuteres om det ikke er mer riktig å utelate også disse observasjonene, men feilene er av en slik karakter at de nokså åpenbart kan rettes opp ved å multiplisere eller dividere med f.eks. 10 (desimalfeil). F.eks. synes det nokså rimelig å anta at det menes 8 timer per dag når en i noen tilfeller er registrert med 80 timer per dag.

Utover dette vil det variere i hvilken grad spørsmålene er utfylt av respondentene. Spørsmål som er vanskelige å besvare har flere tapte verdier enn enklere spørsmål. Dessuten vil det i flere tilfeller være såkalte logisk tapte verdier, det vil f.eks. si at de som ikke har flere enn 3 barn i sin virksomhet ikke besvarer spørsmål vedrørende det 4., 5. og 6. osv. I presentasjonen av resultatene fra undersøkelsen vil vi derfor oppgi antall respondenter som ligger bak hvert tall som presenteres (frekvens).

3. Oppholdstider og produksjon

Vi skal i dette avsnittet se nærmere på åpningstidene og produksjonen til dagmammavirksomhetene i datamaterialet. Det omfatter antall måneder åpent i løpet av året, antall dager i uken og antall timer per dag. De to siste er fordelt etter hvert barn som virksomheten hadde omsorg for i 2002. Dessuten aggregerer vi over alle disse komponentene for å etablere et samlet mål på produksjonen i dagmammavirksomheten i 2002, målt i samlet antall heldagsbarn.

Tabell 1. Virksomheter fordelt etter antall måneder åpent i 2002.
Prosent i parentes

Antall åpningsmåneder i 2002	Antall virksomheter
1-3	74 (7)
4-7	367 (36)
8-12	592 (57)
Totalt	1033 (100)

Av tabell 1 går det fram at nærmere 60% av virksomhetene var i drift mer eller mindre hele året, mens om lag 35% var i drift om lag et halvt år. Bare 7% hadde drift i bare 1-3 måneder. Av de 592 som hadde en åpningstid på 8-12 måneder oppgir hele 441 at de hadde åpent i 12 måneder. De som ikke hadde åpent hele året kan deles i to: De som er i tilgang (nye virksomheter) og de som er i avgang. Noe nærmere informasjon om hvor stor andel hver av disse to gruppene utgjør har vi ikke. Vi må på bakgrunn av dette kunne si at tallene antyder en relativt høy turnover av virksomheter i dagmammabransjen.

Vi kan også grovt anslå hvor mange barn som var i omsorg i virksomheten i hhv 6-12 måneder og i 0-5 måneder. Det framgår av materialet at det i alt var 698 virksomheter som hadde barn i omsorg i 6-12 måneder, eller snaut 70% av alle virksomheter i utvalget. I gjennomsnitt hadde hver av disse 3 barn i 6-12 måneder, hvilket tilsier relativt lav utskifting av barn i åpningsperioden for de "hvite" dagmammavirksomhetene.

Tabell 2 viser hvordan gjennomsnittlig andel barn under 3 år varierer med antall eksterne barn i virksomheten.² Et tydelig trekk ved tabell 2 er at småbarnsandelen i gjennomsnitt er godt over 50, uansett hvor mange barn det er i virksomheten. Dette bekrefter antakelsen om at dagmammaer i større grad dekker omsorgsbehov hos yngre barn. Det er minst tre grunner til dette: For det første at barnehagedekningen for småbarn er dårligere enn for store barn, og at behovet for andre omsorgsformer av den grunn er større. For det andre har kontantstøtten bidratt til å redusere den relative prisen på dagmammaomsorg i forhold til barnehager. Siden kontantstøtten retter seg mot 1 og 2 åringer følger det at bruken av dagmamma er større for de yngre barna. En mulig tredje årsak er at de minste barna har mindre behov for sosialisering med andre barn, men har sterkere behov for å være knyttet til en voksen.

Et annet trekk fra tabell 2 er at småbarnsandelen avtar jo flere barn som har omsorg i virksomheten. Dette ville ha kommet enda tydeligere fram dersom vi hadde presentert andelstall bare for de 499 (294 + 205) som bare har ett eller to eksterne barn. Tendensen er imidlertid klar nok og har sannsynligvis sammenheng med at arbeidsbelastningen med små barn er betydelig større enn med store barn. Av tabellen går det fram at småbarnsandelen synker fra ca 70% for virksomheter med 1-7 eksterne barn til 50-60% for de med 8 eksterne barn eller flere i 2002.³

² Første linje i tabellen omfatter alle virksomheter som har besvart dette spørsmålet, dvs. dagmammavirksomheter med ett eller flere eksterne barn. Med eksterne barn mener vi barn som ikke er dagmammaens egne barn. Nærmere beskrivelse av egne barn skal vi komme tilbake til nedenfor. Totalt ser vi at det er 994 som har besvart spørsmålet som tabell 2 er basert på. Differansen mellom 994 og frekvensen for barnehagene med 2 eller flere barn (som er 700) gir 294 virksomheter med bare ett eksternt barn (som har besvart dette spørsmålet). Videre vil differansen mellom 700 og frekvensen for barnehagene med 3 eller flere barn (som er 495) gi 205 virksomheter med bare to eksterne barn osv. Denne presentasjonsformen vil gå igjen også i seinere tabellframstillinger.

³ Selv om man står oppført med for eksempel 11 barn eller flere i 2002, betyr ikke det nødvendigvis at en samtidig har avtale om omsorg for 11 barn eller flere. Fem av barna kan for eksempel bare vært i virksomheten i vinter/vår, mens resten bare har hatt omsorg i virksomheten på høsten.

Tabell 2. Gjennomsnittlig småbarnsandel (0-2 år) fordelt etter antall barn i virksomheten

Virksomheter med:	Frekvens	Småbarnsandel (%)
1 eksternt barn eller flere	994	72
2 eksterne barn eller flere	700	66
3 eksterne barn eller flere	495	60
4 eksterne barn eller flere	341	67
5 eksterne barn eller flere	246	63
6 eksterne barn eller flere	172	64
7 eksterne barn eller flere	110	66
8 eksterne barn eller flere	76	59
9 eksterne barn eller flere	56	50
10 eksterne barn eller flere	40	63
11 eksterne barn eller flere	39	54

I gjennomsnitt er det 3,3 eksterne barn hos hver dagmamma per uke. Forhåndsavtalt oppholdstid målt i dager per uke og timer per dag varierer en god del. Av tabell 3 går det fram at en i virksomheter med ett barn har en gjennomsnittlig ukentlig oppholdstid på ca 30 timer. Vi ser videre at den gjennomsnittlige oppholdstiden per uke avtar noe med økende antall barn.

Tabell 3. Gjennomsnittlig (avtalt) oppholdstid målt i timer per uke etter antall barn i virksomheten

Virksomheter med:	Frekvens	Gjennomsnitt	Standardavvik	Min	Max
1 eksternt barn eller flere	952	29,27	11,22	3	50
2 eksterne barn eller flere	692	27,87	11,12	3	50
3 eksterne barn eller flere	482	26,79	11,39	2	50
4 eksterne barn eller flere	333	25,51	11,21	4	50
5 eksterne barn eller flere	240	25,37	11,30	2	50
6 eksterne barn eller flere	161	25,42	10,96	3	50
7 eksterne barn eller flere	107	23,86	11,12	4	50
8 eksterne barn eller flere	75	24,73	12,38	6	50
9 eksterne barn eller flere	58	23,80	11,31	6	45
10 eksterne barn eller flere	42	23,89	10,47	8	45
11 eksterne barn eller flere	28	22,27	0,74	7	47,5

Det er ingen i utvalget som har ukentlig oppholdstid på mer enn 50 timer per uke. Dessuten ser vi at det er enkelte som har svært kort oppholdstid, noe som kan tyde på at noen virksomheter tilbyr såkalte korttidsopphold som betales per time. Det kan indikere at dagmammaer representerer et mer fleksibelt omsorgsalternativ enn barnehager. Vi ser ellers at det gjennomgående er noen færre som har svart på disse spørsmålene enn det var i forbindelse med spørsmålene i tilknytning til tabell 2.

Hva så med årsproduksjonen i dagmammavirksomheten? Denne følger ikke direkte av spørsmålene, men må anslås på bakgrunn av informasjon om uketimer, antall uker per måned og hvor mange måneder hvert barn hadde omsorg i de ulike virksomhetene. Fra spørreskjemaet har vi bare informasjon om hvorvidt barnet har vært 0-3, 4-6 eller 7-12 måneder i omsorg. Vi har benyttet hhv. 2, 5 og 11 måneder for hver av de tre kategoriene som utgangspunkt for anslag på årsproduksjonen. Dessuten har vi multiplisert antall timer per uke med 4,345 for å finne antall timer per måned.

Tabell 4. Oppholdstimer per år etter antall barn i virksomheten

Virksomheter med:	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
1 eksternt barn eller flere	918	982,42	611,85	26,07	2389,75
2 eksterne barn eller flere	660	969,56	597,10	34,76	2389,75
3 eksterne barn eller flere	470	909,79	602,21	43,45	2389,75
4 eksterne barn eller flere	323	853,62	550,01	60,83	2389,75
5 eksterne barn eller flere	231	820,33	556,14	43,45	2150,78
6 eksterne barn eller flere	152	784,39	489,23	52,14	2150,78
7 eksterne barn eller flere	99	733,19	463,42	69,52	2150,78
8 eksterne barn eller flere	74	752,33	515,86	60,83	2150,78
9 eksterne barn eller flere	56	695,86	482,98	69,52	2150,78
10 eksterne barn eller flere	41	658,27	411,68	69,52	2150,78
11 eksterne barn eller flere	28	600,85	387,38	139,04	1672,83

Av tabell 4 ser vi at årlig gjennomsnittlig oppholdstid er snaut tusen timer for ett eller flere eksterne barn. Dette utgjør omlag 20 timer per uke, eller 2/3 av det antall timer per uke vi finner ved å anslå uketimer direkte. Det er som forventet at antall uketimer framkommet på denne måten er lavere enn antall uketimer framkommet direkte, fordi sistnevnte tilnærming ikke tar hensyn til hvor stor del av året barnet hadde omsorg hos dagmamma.

Vi ser også at samlet årlig oppholdstid avtar med økende antall barn i virksomheten, som er i samsvar med hva vi observerte ovenfor. Dessuten ser vi at standardavviket er nokså høyt, hvilket tilsier at det er ganske stor spredning rundt gjennomsnittet.

Blant de 1029 dagmammaer som besvarte spørsmålene er det 62% som svarer at de har egne barn i virksomheten. Av disse er det 635 (99,5%) som har oppgitt hvor mange barn de har. Gjennomsnittlig har disse 1,4 egne barn under skolepliktig alder i virksomheten. Det betyr at de som driver dagmammavirksomhet ofte kombinerer virksomheten med pass av egne barn, og i mange tilfeller pass av flere enn ett eget barn. Tabell 5 gir en enkel statistisk oversikt over antall timer per uke og på årsbasis for egne barn. Ser vi på gjennomsnittlig antall timer for første barn i de virksomhetene som har ett eller flere egne barn, finner vi at oppholdstiden er svært lik den gjennomsnittlige oppholdstiden for 1. eksterne barn, jf. tabell 3. Det samme ser vi for årstimer. For de som har tre egne barn i virksomheten, ser vi at oppholdstiden i gjennomsnitt for det tredje barnet er betydelig kortere enn for 1. og 2. barnet. For det begrensede antall virksomheter som har tre egne barn, kan det derfor se ut som mange av disse også søker alternativ omsorg for det 3. (og eldste) barnet. Det er nærliggende å anta at mange av de eldste barna går i barnehage.

Tabell 5. Totalt antall oppholdstimer per uke og per år, bare egne barn

	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
Uketimer, eget barn 1	556	28,45	14,80	0,00	72,00
Uketimer, eget barn 2	196	25,93	14,58	2,40	72,00
Uketimer, eget barn 3	17	19,26	11,77	2,40	40,00
Årstimer, eget barn 1	554	986,25	724,54	0,00	3754,08
Årstimer, eget barn 2	195	911,16	730,40	52,14	3754,08
Årstimer, eget barn 3	17	591,30	475,00	52,14	2085,60

På bakgrunn av tabell 4 og 5 kan vi anslå hvor mange barn som hadde omsorg i virksomhetene i utvalget. I tabell 4 er det totalt 918 virksomheter som representerer gyldige observasjoner, dvs. at 918 virksomheter hadde i 2002 minst ett eksternt barn i sin omsorg. For å finne de som hadde bare ett barn tar vi differansen for "Frekvens" mellom linje 1 (1 eksternt barn eller flere) og linje 2 (2 eksterne barn eller flere). Vi finner da at det var 258 virksomheter med bare ett eksternt barn. På samme måte kan vi finne ut hvor mange virksomheter som kun hadde to eksterne barn ved å ta differansen mellom linje 2 og linje 3 i tabellen. Vi finner da at det var i alt 190 virksomheter med to eksterne barn, som totalt utgjør 380 barn. Ved å fortsette slik, og summere, finner vi at totalt 3052 eksterne barn hadde omsorg i utvalgsvirksomhetene. Da setter vi antall barn lik 11 for de 28 virksomhetene som oppgir at de hadde 11 eksterne barn eller flere.

For egne barn er det litt enklere. Vi summerer bare antall virksomheter med hhv. 1, 2 og 3 egne barn. Det gir $556*1+196*2+17*3$ som gir 999 egne barn i utvalget. Totalt finner vi da at dagmammaene som denne undersøkelsen er basert på ivaretok omsorgen for 4051 barn i 2002.

I tabell 6 summerer vi oppholdstimene for alle barn i alle dagmammavirksomheter i utvalget. Vi har noen færre observasjoner for årstimer enn for uketimer, uten at vi tror det har nevneverdig betydning for de anslagene vi kommer fram til. Dersom vi regner 45 timer per uke som en heldagsplass (9 timer per dag*5 dager per uke),⁴ finner vi gjennomsnittlig antall uketimer i hver virksomhet, inkl. egne barn, tilsvarende om lag 2,5 heldagsbarn per uke (HB_u). Tilsvarende tall når vi tar utgangspunkt i årstimene er 1,6 heldagsbarn (HB_a) og vi regner da 52 uker per år. Vi postulerer at:

$$TO = HB_u / HB_a,$$

der TO er "turnover". Er TO 1, eller nær 1, betyr det at virksomheten har de samme barna gjennom alle månedene i året. TO må være mindre enn 1 dersom det foregår en utskifting av barn gjennom året eller at virksomheten bare er aktiv i deler av året. På bakgrunn av tall for både eksterne og egne barn finner vi $TO = 0,64$. For å få et mest mulig reindyrket mål på turnover av barn, kan vi beregne TO bare for virksomhetene som hadde åpent 12 måneder i 2002. Vi finner da at $TO = 0,75$ som i gjennomsnitt skulle tilsi at hvert 4. heldagsbarn skiftes ut i løpet av året i de virksomhetene som har åpent 12 måneder.

Tabell 6. Totalt antall oppholdstimer per uke og per år, bare eksterne og eksterne +egne barn

	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
Totalt antall timer per uke, eksterne barn	952	89,54	72,74	3,00	405,00
Totalt antall timer per år, eksterne barn	918	2975,71	2746,38	52,14	16967,23
Totalt antall timer per uke, eksterne+egne barn	952	111,46	75,91	3,00	405,50
Totalt antall timer per år, eksterne+egne barn	918	3745,61	2992,48	52,14	16967,23

⁴ Dette for å gjøre det sammenlignbart med barnehager.

La oss anta at 2300 timer i året tilsvarer full plass i barnehage. Vi ser av maksimalverdiene i tabell 6 at det er virksomheter som har en betydelig årsproduksjon – nærmere bestemt 7 – 8 heldagsbarn i året. Dette representerer et sted mellom en halv og en hel avdeling i barnehage, avhengig av alder på barna.

Av utvalget på 1038 er det 918 som ligger til grunn for anslaget på samlet årsproduksjon, og vi finner at denne i gjennomsnitt for disse 918 virksomhetene er 1,6 heldagsbarn (45 timer per uke og 52 uker i året). For utvalget gir dette et samlet produksjonstall på ca. 1500 heldagsbarn per år. Tidligere har vi sett at denne produksjonen omfatter i alt om lag 4000 barn. Vi vet dessuten at 918 utgjør om lag halvparten av populasjonen av ”hvite” dagmammaer i 2002 som har rapportert under kode 404, slik at totaltallet for ”hvit” dagmammavirksomhet blir om lag 8000 barn (3000 barn når en regner om til heldagsbarn). Antar vi videre at de ”hvite” utgjør 32% av all dagmammavirksomhet i Norge, slik resultatene til Ellingsæter og Gulbrandsen (2003) tyder på, og at den produksjonen som foregår i ”hvite” er representativ for produksjonen i ”svarte” barnehager, hadde vi en samlet produksjon i norske dagmammavirksomheter (tilsvarende de som rapporterer under kode 404) som utgjør totalt om lag 9400 heldagsbarn fordelt på om lag 25000 barn. I tillegg kommer produksjonen som utføres av praktikanter som rapporterer inntekter under kode 134.

4. Priser

Tidligere er det gjennomført prisundersøkelser i dagmammavirksomheter i forbindelse med SSBs tilsynsundersøkelser, jf. bl.a. Pettersen (2002). Hun finner en gjennomsnittlig månedspris for 1-2 åringer på 2900 kroner i 2002 og 2700 kroner for 3-5 åringer. I vår undersøkelse er de tilsvarende tallene 3200 og 2700 kroner. For 3-5 åringer finner vi altså eksakt den samme månedsprisen, mens vi finner en noe høyere pris for 1-2 åringer. Vår månedspris er beregnet med utgangspunkt i en beregnet timepris multiplisert med ukentlig oppholdstid og en faktor på 4,3 som representerer gjennomsnittlig antall uker i en måned. Månedsprisen vi opererer med er således en pris for gjennomsnittlig antall beregnede oppholdstimer per måned. Dessuten er den beregnet med utgangspunkt i prisen for 1. barn i virksomheter med ett eller flere barn i virksomheten. Dette gir flest observasjoner som grunnlag for anslagene (646 for 1-2 åringene og 280 for 3-5 åringene). Som vi ser av tabell 7, avtar gjennomsnittsprisene med antall barn i virksomheten.

Tabell 7. Priser per måned etter antall barn i virksomheten

Virksomheter med:	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
1 eksternt barn eller flere	941	3037,91	1185,89	260,70	6734,75
2 eksterne barn eller flere	680	2789,53	1135,79	173,80	8400,00
3 eksterne barn eller flere	477	2667,87	1146,40	130,35	8400,00
4 eksterne barn eller flere	329	2483,09	1085,54	27,00	5865,75
5 eksterne barn eller flere	238	2479,68	1097,53	43,45	5208,00
6 eksterne barn eller flere	160	2477,68	1123,53	173,80	6083,00
7 eksterne barn eller flere	105	2346,44	1131,73	260,70	6083,00
8 eksterne barn eller flere	42	1962,70	942,93	43,45	3801,88
9 eksterne barn eller flere	36	2278,19	960,91	700,00	4500,00
10 eksterne barn eller flere	42	2307,40	995,16	391,05	4692,60
11 eksterne barn eller flere	28	2068,53	912,65	543,13	4000,00

Men det er ikke bare antall barn som gjør at prisene avtar. Som vi husker var det slik at gjennomsnittlig oppholdstid avtar med antall barn. For å skille effekten av oppholdstid på prisen fra effekten av antall barn, har vi derfor beregnet en pris per time. Denne er vist i tabell 8. Som vi ser av tabell 8 er det en fallende tendens også i prisen per time, men den er langt fra så sterk som det vi finner for prisen per måned.

Tabell 8. Priser per time etter antall barn i virksomheten.

Virksomheter med:	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
1 eksternt barn eller flere	945	25,42	10,07	2,56	131,51
2 eksterne barn eller flere	685	24,31	8,93	1,43	133,33
3 eksterne barn eller flere	479	23,93	7,60	1,73	106,22
4 eksterne barn eller flere	330	23,36	6,59	0,21	41,18
5 eksterne barn eller flere	238	23,58	7,35	3,00	51,78
6 eksterne barn eller flere	160	23,29	7,36	3,00	50,00
7 eksterne barn eller flere	106	23,20	6,60	4,29	37,50
8 eksterne barn eller flere	43	23,80	7,45	1,43	42,50
9 eksterne barn eller flere	36	21,40	4,54	14,32	32,60
10 eksterne barn eller flere	43	22,99	6,06	4,29	35,00
11 eksterne barn eller flere	28	23,09	6,68	3,57	35,00

Vi skal studere prisen litt mer inngående ved å postulere en enkel funksjon for pris per måned, som følger:

$$(1) \quad \ln(p) = a + b_1 \ln(Y) + b_2 \ln(B) + \mathbf{cZ} + u$$

der $\ln(p)$ er pris per måned i logaritmer for 1. barnet, $\ln(Y)$ er oppholdstid per måned, $\ln(B)$ er gjennomsnittlig antall barn i løpet av året og \mathbf{Z} er en vektor av andre variable som kan tenkes å ha betydning for pris – bl.a. variable som er ment å indikere forskjeller i variable som kan gis en tolkning knyttet til kvalitet i omsorgen som ytes. Disse variablene er bl.a. om barna passes av slekt, andelen barn under 3 år, om det er tilgang til lekeapparater, dagmammans utdanning og antall ansatte i virksomheten. b_1 , b_2 og \mathbf{c} er parametre som skal estimeres, mens vi til slutt har et stokastisk restledd, u , som vi antar er identisk og uavhengig normalfordelt.

Tabell 9. Estimert prisFunction basert på prisen for første barnet

Variabelbeskrivelse	Variabel- navn	Para- meter	Estimat	t-verdi
Konstantledd		a	4,3024	32,98
Timer oppholdstid per uke (barn 1)	$\ln(Y)$	b_1	0,7139	27,05
Gjennomsnittlig antall heldagsbarn i løpet av året	B	b_2	-0,0173	-1,66
Passes av slekt = 1, andre=0	SL	c_1	-0,0407	-1,25
Barn under 3 år = 1, Barn 3-5 år = 0	SB	c_2	0,1190	4,42
Egne barn i barnehagen = 1, 0 ellers	EB	c_3	0,0741	2,78
Lekeapparater på uteområder = 1, 0 ellers	LA	c_4	0,0790	1,63
Videregående skole = 1, grunnskole eller høyere utdanning = 0	VSK	c_5	0,0753	3,01
Pedagogisk utdanning = 1, 0 ellers	PU	c_6	0,0632	2,17
Ansatte i virksomheten = 1, 0 ellers	AIV	c_7	0,0940	1,01

I tabell 9 vises resultatene ved estimering av en prisfunksjon for dagmammaer. Den endogene privariabelen er månedspris for det 1. barnet. De mest solide resultatene (signifikant på 5% nivå) fra denne enkle analysen er – ikke uventet – at prisen øker med antall oppholdstimer, men at den øker mindre, relativt sett, enn oppholdstiden. Ved en 10% økning i oppholdstiden, øker prisen med bare om lag 7%. Videre finner vi at det betales mer for småbarn (0-2 år) enn for større barn (3-5 år). I gjennomsnitt betaler en 10-15% mer for småbarn enn for store barn. Videre ser det ut til at virksomheter med egne barn tar seg noe bedre betalt enn andre virksomheter – mer presist 7% i gjennomsnitt. Resultatene tyder dessuten på at dagmammaer med høyere utdanning i gjennomsnitt tar seg noe bedre betalt enn de som ikke har noe utdanning utover grunnskolen. Prisen ligger nemlig 6-7% høyere hos dagmammaer med videregående skole eller med pedagogisk utdanning som høyeste utdanning enn hos andre dagmammaer.⁵

Av de mindre solide resultatene (signifikant på 10% nivå) finner vi at flere barn i virksomheten gir noe lavere pris. Dette kan ha sammenheng med stordriftsfordeler i omsorgen, som altså også gir seg svake utslag i prisen. Vi ser ellers at prisen er høyere i barnehager med tilgang til lekeapparater ute, dvs. at utstyr som øker kostnadene ved virksomheten gir seg utslag i høyere priser.

5. Slektskap og vennskap

En tenker seg ofte at informasjonsproblemet knyttet til dagmammavirksomhet er mindre jo bedre en kjenner de en overlater omsorgen for barna til, bl.a. fordi den gjensidige tilliten må antas å være mer tilstedeværende samtidig som kontrollmulighetene er bedre. For eksempel vil en være mindre bekymret for kvaliteten på omsorgen dersom den utføres av personer i nær slekt eller nære venner av familien. Det er derfor av interesse å undersøke hvor stor andel av dagmammamarkedet som er av en slik type.

Tabell 10. Kjennskap og slektskap til barna i dagmammavirksomheten

	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
Slekt	1031	0,19	0,39	0	1
Kjente alle foreldre	1038	0,41	0,49	0	1
Kjente nesten alle foreldre	1038	0,13	0,33	0	1
Kjente noen foreldre	1038	0,25	0,43	0	1
Kjente ingen av foreldrene	1038	0,20	0,40	0	1

Av tabell 10 går det fram at 4 av 5 kjenner eller er i slekt med ett eller flere av foreldrene til barna som de har omsorg for. I kun 20% av virksomhetene kjente dagmammaene ingen av foreldrene. En kan anta at informasjonsproblemet ved dagmammavirksomhet i første rekke er knyttet til slike virksomheter, og slike problemer er da antakeligvis av relativt begrenset omfang – i hvert fall når vi tar utgangspunkt i den hvite delen av markedet.

⁵ Kategorien høyeste utdanning lik universitet/høgskole er tatt ut da den korrelerer sterkt med pedagogisk utdanning.

6. Lokaler og utearealer

Tabell 11 gir en oversikt over størrelse og egenskaper ved ute- og innearealer. Vi ser at et klart flertall av virksomhetene har tilhold i dagmammans hjem. Bare 5% driver virksomheten i barnets hjem og bare 2% leier lokaler for virksomheten. Til slutt ser vi at 3% oppgir andre lokaler som utgangspunkt for dagmammavirksomheten. Med andre ord kan en konkludere med at (hvit) dagmammavirksomhet i all hovedsak foregår i dagmammaens hjem.

Tabell 11. Oversikt virksomhetenes fysiske omgivelser

Virksomheten foregikk i:	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
Eget hjem	1038	0,95	0,22	0	1
Barnets hjem	1038	0,05	0,22	0	1
Leide lokaler	1038	0,02	0,13	0	1
Annet	1038	0,03	0,18	0	1
Arealer, inne (kvm)	971	92,61	43,83	20	812
Areal per barn (kvm)	781	51,28	40,79	2	300
Tilgang til utearealer	1023	0,98	0,12	0	1
Tilgang til lekeapparater	1019	0,93	0,25	0	1
Tilgang til egne utearealer	1014	0,87	0,33	0	1

Vi ser videre at de virksomhetene som svarer oppgir at det er store innearealer til barnas disposisjon. I gjennomsnitt er arealene på godt over 93 kvm – varierende fra 20 til 812 kvm. Per barn vil også dette bli relativt romslig siden det ikke er så mange barn som har omsorg hos hver dagmamma. Vi har beregnet arealer per barn og finner at dette i gjennomsnitt er så høyt som drøyt 50 kvm.⁶ Dette er jo langt over hva man finner i barnehager, og representerer således et positivt trekk ved dagmammavirksomheten.

Tilgang til utearealer og lekeapparater er også god siden 98% av virksomhetene har slik tilgang. Av disse er det 11% som ikke har egne utearealer. Vi ser også at 93% oppgir at de har tilgang til lekeapparater. Dette er jo svært høye andeler og kan derfor tolkes som positivt. På den annen side kan man hevde at tilgang til utearealer og lekeapparater burde være en selvfølge i ethvert omsorgsalternativ for barn. Uten at vi vet noe særlig om det, kan det likevel tenkes at virksomhetene som ikke har slik tilgang, driver virksomheten i et svært begrenset omfang, slik at tilgang til utearealer og lekeapparater ikke er avgjørende for kvaliteten på omsorgen.

7. Organisering av dagen

I tabell 12 gis det oversikt over hvor mye barna er ute i ulike perioder av året og over organiseringen av dagen. Av tabellen går det fram at virksomhetene i gjennomsnitt har en utetid på 3 timer når det er vinter og fint vær. Tilsvarende ved dårlig vær er 1,7 timer. På sommeren er utetiden ved fint vær om lag 4,5 timer, mens utetiden er redusert til 2,6 timer ved dårlig vær.

⁶ Som antall barn har vi benyttet spørsmålet om hvor mange barn som hadde omsorg i virksomheten i hhv. 0-5 måneder og 6-12 måneder (spm. 4 i skjema). Noen har hatt barn både i den korte og i den lange perioden. For disse har vi satt antall barn lik antallet i den lengste perioden.

Av 1017 dagmammaer som besvarte spørsmålet om man hadde en plan for dagen, oppga 73% at det hadde de. De ble også bedt om å oppgi hvor mye tid de brukte på bleieskift og stell, spising, hvile og søvn, organisert lek, fri lek, lesing for barna og sang. Som vi ser av tabell 12, er det særlig fri lek som vektlegges etterfulgt av hvile/søvn og spising. Det kan se ut som de mer organiserte aktivitetene (utenom spising) har lav prioritet. Summerer vi imidlertid over sang, organisert lek og lesing kommer vi opp i mot 2 timer per dag.

Tabell 12. Enkel statistikk over organisering og tidsbruk

Antall timer ute dersom:	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
-Fint vær og vinter	1010	3,04	1,07	0	5
-Dårlig vær og vinter	1004	1,67	1,06	0	5
-Fint vær og sommer	992	4,48	0,85	1	5
-Dårlig vær og sommer	985	2,64	1,17	0	5
Plan for dagen. Ja = 1, 0 ellers	1017	0,73	0,45	0	1
Timer med bleieskift og stell	981	0,63	0,43	0	4
Timer med spising	993	1,24	0,53	0	3
Timer med hvile/søvn	965	1,42	0,92	0	9
Timer med organisert lek	900	0,86	0,76	0	6
Timer med fri lek	961	2,97	1,50	0	9
Timer med lesing for barna	962	0,52	0,32	0	2
Timer med sang/sangleker	949	0,50	0,39	0	4

8. Utdanning

Tabell 13 gir en kortfattet oversikt over dagmammaenes utdanning og fordeling på ulike utdanningsbakgrunn. Over halvparten oppgir at de har videregående skole som høyeste fullførte utdanning, mens drøyt 20% oppgir bare grunnskole og 20% oppgir høyskole. Videre ser vi at nær ¼ har en eller annen form for pedagogisk utdanning. Av disse ser vi, av nedre del av tabell 13, at 43% har førskolelærerbakgrunn, er lærerutdannet eller har pedagogisk seminar, mens resten har annen type pedagogisk bakgrunn.

Tabell 13. Enkel statistikk over dagmammaens utdanningsbakgrunn

	Fre- kvens	Gjennom- snitt	Standard- avvik	Min	Max
Bare grunnskole	1038	0,23	0,42	0	1
Videregående skole	1038	0,53	0,50	0	1
Høgskole	1038	0,20	0,40	0	1
Pedagogisk utdanning	996	0,24	0,42	0	1

Fordeling av pedagogisk utdanning på:

	Prosent
Godkjent førskolelærerutdanning	23
Påbegynt, men ikke fullført førskolelærerutdanning	2
Deltakelse på kurs i pedagogikk	17
Pedagogikk/ped. sem.	7
Lærer	13
Annet	38

9. Oppsummering

Denne undersøkelsen bygger på et utvalg av dagmammaer som er trukket som et situasjonsuttak fra Skattedirektoratets lønns- og trekkoppgaveregister per mars 2003. Populasjonen avgrenses til personer som for året 2002 hadde innrapportert et beløp på koden 134 - Godtgjørelse til dagmamma eller praktikant som passer barn i barnets hjem, eller på koden 404 - Godtgjørelse til dagmamma som passer barnet i dagmammaens hjem. Bruttoutvalget er på 2400 personer og 75% av disse er personer med beløp på kode 404, og 25% er personer med beløp på kode 134. Dette betyr at ca. 98% av populasjonen på 1837 personer som rapporterer på kode 404 er trukket. Tilsvarende andel for kode 134 er 47%, eller 1277 personer i 2002. Til sammen har vi altså da 3114 praktikanter eller dagmammaer i populasjonen. Svarprosenten i undersøkelsen er på om lag 50 prosent.

Vi finner at dagmammavirksomhetene i utvalget har omsorg for drøyt 4000 barn. Omregnet i fulltids barnehageplasser utgjør produksjonen i om lag 1500 heldagsbarn. På bakgrunn av bl.a. denne informasjonen har vi anslått antall virksomheter og den samlede produksjonen i både ”svarte” og ”hvite” dagmammavirksomheter i Norge. Vi finner at det i 2002 var snaut 10 000 dagmammaer eller praktikanter i virksomhet. Dette anslaget er noe lavere enn det Ellingsæter og Gulbrandsen (2003) finner for samme år, som er 12 000. Ved å ”blåse opp” produksjonen i de virksomhetene som rapporterer under kode 404 i Skattedirektoratets lønns- og trekkoppgaveregister, finner vi at produksjonen i Norge for i 2002 totalt sett omfatter ca 25000 barn, tilsvarende om lag 9400 heldagsbarn i barnehager. Men her er altså ikke produksjonen for de virksomhetene som rapporterer under kode 134 tatt med.

Barn under 3 år utgjør hovedtyngden av barn i dagmammavirksomheter. Langt over 50% er barn i den aldersgruppen. Dårlig utbygd barnehagekapasitet er en mulig forklaring på dette. En annen mulig forklaring er kontantstøtten som gjør behovet for barnehageplasser mindre for denne gruppen barn. Vi vil derfor også i framtiden kunne se en lavere dekningsgrad for denne gruppen enn for barn 3 år og eldre. Til tross for innføring av maksimalpris på 2750 kroner (fra 1. mai 2004, 1750 kroner fra 1. august 2005) vil nemlig barnehager også i tiden fremover være betydelig dyrere enn dagmammaer når vi tar hensyn til kontantstøtten. Legger vi bortfallet av denne til barnehageprisen, vil den totale kostnaden ved et barn under 3 år i barnehage være 6350 kroner fra 1. mai 2004 og 5350 kroner fra 1. august 2005. Ved å benytte en dagmammaplass til 3200 kroner, slik vi finner i vår undersøkelse, vil en derimot dekke mer enn hele utlegget ved bidraget fra kontantstøtten på 3600 kroner. En sitter faktisk igjen med en positiv netto på 400 kroner.

Ut fra det vi finner i denne undersøkelsen, er det lite som tyder på at det er grunn til nevneverdig bekymring for den omsorg som ytes i dagmammavirksomhetene. Hele 80% av virksomheten oppgir at de var i slekt med eller kjente noen eller alle foreldrene til barna. Dette gir åpenbart trygghet og gode kontrollmuligheter for de foreldrene som har barn i disse virksomhetene. Videre finner vi at nær 25% av dagmammaene har pedagogisk utdanning og nær 25% av disse igjen har godkjent førskolelærerutdanning. Virksomhetene ser ifølge undersøkelsen dessuten ut til å ha god tilgang til både ute- og innearealer. Et negativt trekk ved dagmammamarkedet er at det ser ut til å være en ganske stor utskifting, eller turnover av virksomheter i løpet av året. Så stor andel som 40% rapporterer at de i 2002 hadde åpent mindre enn 8 måneder. Turnover av barn ser imidlertid ikke ut til å ligge vesentlig høyere enn det en også må forvente i barnehagevirksomhet. Hvert 4. barn skiftes ut i løpet av et år.

Til slutt er det verdt å nevne at det langt fra er sikkert at de virksomhetene som har besvart vårt skjema er representativt for alle andre ”hvite” dagmammavirksomheter. Tvert i mot er det

vel heller grunn til å tro at det nettopp er de som føler at de har noe skjule med hensyn til kvalitative forhold som ikke besvarer, selv om dette selvsagt ikke er eneste grunn til frafall fra undersøkelsen. I tillegg har vi heller ingen informasjon om de ”svarte” virksomhetene. Det er grunn til å tro at det gjennomgående er dårligere kvalitet i disse fordi man skulle tro at en ved å registrere virksomhetene sin også gjerne vil signalisere seriositet i forhold til egen virksomhet.

Denne undersøkelsen dokumenterer også at dagammaene utgjør en fleksibel form for barneomsorg, dvs. at omsorgen ytes etter vekslende behov hos foreldrene med hensyn til antall dager i uken, antall timer på dagen og når på dagen passet utføres. Denne delen av barnepassmarkedet framstår derfor som mer fleksibelt enn pass i barnehager. En annen viktig forskjell til barnehagene er at foreldrene ofte kun betaler for de timene som barna faktisk passes av dagammaen. I barnehagene betaler mange for en fulltids plass til tross for at den faktiske bruken av tjenesten er klart under fulltids plass. Disse trekkene ved omsorgsmarkedet sammen med at det fortsatt (etter barnehageforliket) er et prisgunstig alternativ med hensyn til barn i kontantstøttealder, gjør at dagammaene trolig fortsatt vil være en viktig del av markedet for barneomsorg i årene framover. Av de samme årsakene vil også barnepass av au-pairer ventelig være en del av framtidens barnepassmarked.

Det kan også tenkes at under skiftende forhold på arbeidsmarkedet og endret lokal demografisk utvikling representerer dagammaene også en viktig barnepassreserve i forhold til barnehagene. I dette perspektivet er det en slående forskjell mellom hvordan det offentlige kontrollerer og regulerer barnehagemarkedet, sammenliknet med innsatsen overfor dagammamarkedet. Det er for eksempel et problem for anseelsen til denne yrkesgruppen at mange dagammaer ikke rapporterer inntektene inn til skattemyndighetene, noe som er med å befeste et noe ”lyssky”-preg over virksomheten. Vi etterlyser initiativ for å gjøre noe med dette problemet. En mulighet er at det etableres en forenklet registreringsordning for dagammaer, at det oppfordres til å rapportere inntektene til skattemyndighetene og at de tilbys pedagogisk veiledning. Vi tror at det er gunstig å få større åpenhet om denne virksomheten, både for å heve anseelsen til de som utfører dette arbeidet, og for å få større innsyn i kvaliteten på det arbeidet som utføres.

Referanser

Blix, K.W. og L. Gulbrandsen (1993): Småbarnsfamilienes økonomi og bruk av barnetilsyn, notat 1993:2, INAS, Oslo.

Gulbrandsen, L. og C. Ulstrup Tønnessen (1991): Småbarnsfamilier i dagens Norge, Notat 1991:3, INAS, Oslo.

Ellingsæter, A.L. og L. Gulbrandsen (2003): *Barnehagen - fra selektivt til universelt velferdsgode*, NOVA Rapport 24/03, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Rønning, E. (1998): Barnefamiliers tilsynsordninger, yrkesdeltakelse og økonomi før innføring av kontantstøtte. Hovedresultater og dokumentasjon, Notater 98/61, Statistisk sentralbyrå.

Pettersen, S.V. (2003): *Barnefamiliers tilsynsordninger, yrkesdeltakelse og bruk av kontantstøtte våren 2002*, Rapporter 2003/9, Statistisk sentralbyrå.

Undersøkelse blant dagmammaer i Norge

L

Hvordan fylle ut skjema: Skjemaene vil bli lest maskinelt (optisk lesing), og det er derfor viktig med en nøyaktig og tydelig utfylling. **Bruk blå eller svart penn.** Fyll ut skjemaet fortløpende etter nummereringen på spørsmålene.

Sett kryss slik:

og ikke slik:

Hvis kryss i feil rute:

Skriv tall slik:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dette er en undersøkelse blant personer som i likningen har oppgitt at de arbeidet som dagmammaer eller praktikanter i 2002. Vennligst svar på spørsmålene så godt du kan. Dersom du ikke kan gi helt nøyaktige opplysninger er det bedre om du gir et anslag enn å hoppe over spørsmålet.

Sett kun ett kryss ved hvert spørsmål dersom ikke annet er angitt.

1 I likningen for 2002 har du oppgitt at du hadde inntekt fra dagmammavirksomhet i 2002. Er det riktig at du arbeidet som dagmamma eller praktikant i 2002?

Nei → **Avslutt**

Ja, arbeidet som dagmamma → **Gå til 3**

Ja, arbeidet som praktikant → **Gå til 2**

2 Hva var hovedoppgaven din som praktikant?

Passe barn → **Gå til 3**

Husarbeid → **Avslutt**

Andre gjøremål → **Avslutt**

I resten av skjemaet vil vi bruke ordet dagmamma. Selv om du jobbet som praktikant i 2002, vil vi gjerne at du skal svare på disse spørsmålene hvis hovedoppgaven din var å ha omsorg for barn.

3 Hvor mange måneder arbeidet du som dagmamma i 2002? Oppgi svaret i hele måneder. Regn også med eventuell ferie.

måneder

Spørsmålene som følger gjelder barn du var dagmamma for i 2002. Egne barn skal ikke regnes med.

4 Hvor mange barn var du dagmamma for i 2002?

Antall barn som var hos deg i 0 til 5 måneder i 2002

Antall barn som var hos deg i 6 til 12 måneder i 2002

L

5 Vi ønsker nå noen opplysninger om hvert av barna du var dagmamma for hele eller deler av året i 2002. Regn med alle som var hos deg en uke eller mer. Vi ønsker at du skal gi opplysninger for en normal uke, dag eller måned og ikke ta hensyn til eventuell reduksjon i pris eller oppholdstid på grunn av ferier eller bevegelige helligdager. Hvis du passet flere enn 11 barn i løpet av året tar du bort de du passet kortest tid.

	Oppholdstid		Alder	Pris	Annet tilsyn	
	Hva var avtalt oppholdstid per uke?	Hva var avtalt oppholdstid per dag?	Hva var barnets alder per 1. sept?	Hva var avtalt pris for barnet? Du kan oppgi pris per dag eller måned.	Hadde barnet en annen tilsynsordning samtidig? Foreldre regnes ikke. Flere kryss mulig	Hvor lenge var du dagmamma for barnet?
⌊						
Barn 1	<input type="text"/> dager →	<input type="text"/> timer →	☐ 0-11 md. ☐ Fylt 1 år ☐ Fylt 2 år → ☐ Fylt 3 år ☐ Fylt 4 år ☐ Fylt 5 år	Pris pr. dag <input type="text"/> kr → Pris pr. mnd <input type="text"/> kr →	☐ Nei ☐ Ja, barnehage ☐ Ja, barnepark ☐ Ja, slektninger ☐ Ja, annet ☐ Vet ikke	☐ 0-3 md. ☐ 4-6 md. ☐ 7-12 md.
Barn 2	<input type="text"/> dager →	<input type="text"/> timer →	☐ 0-11 md. ☐ Fylt 1 år ☐ Fylt 2 år → ☐ Fylt 3 år ☐ Fylt 4 år ☐ Fylt 5 år	Pris pr. dag <input type="text"/> kr → Pris pr. mnd <input type="text"/> kr →	☐ Nei ☐ Ja, barnehage ☐ Ja, barnepark ☐ Ja, slektninger ☐ Ja, annet ☐ Vet ikke	⌋
Barn 3	<input type="text"/> dager →	<input type="text"/> timer →	☐ 0-11 md. ☐ Fylt 1 år ☐ Fylt 2 år → ☐ Fylt 3 år ☐ Fylt 4 år ☐ Fylt 5 år	Pris pr. dag <input type="text"/> kr → Pris pr. mnd <input type="text"/> kr →	☐ Nei ☐ Ja, barnehage ☐ Ja, barnepark ☐ Ja, slektninger ☐ Ja, annet ☐ Vet ikke	☐ 0-3 md. ☐ 4-6 md. ☐ 7-12 md.
Barn 4	<input type="text"/> dager →	<input type="text"/> timer →	☐ 0-11 md. ☐ Fylt 1 år ☐ Fylt 2 år → ☐ Fylt 3 år ☐ Fylt 4 år ☐ Fylt 5 år	Pris pr. dag <input type="text"/> kr → Pris pr. mnd <input type="text"/> kr →	☐ Nei ☐ Ja, barnehage ☐ Ja, barnepark ☐ Ja, slektninger ☐ Ja, annet ☐ Vet ikke	☐ 0-3 md. ☐ 4-6 md. ☐ 7-12 md.
Barn 5	<input type="text"/> dager →	<input type="text"/> timer →	☐ 0-11 md. ☐ Fylt 1 år ☐ Fylt 2 år → ☐ Fylt 3 år ☐ Fylt 4 år ☐ Fylt 5 år	Pris pr. dag <input type="text"/> kr → Pris pr. mnd <input type="text"/> kr →	☐ Nei ☐ Ja, barnehage ☐ Ja, barnepark ☐ Ja, slektninger ☐ Ja, annet ☐ Vet ikke	☐ 0-3 md. ☐ 4-6 md. ☐ 7-12 md.
⌋						

5 forts.: Oppholdstid

Hva var avtalt oppholdstid per uke?

Hva var avtalt oppholdstid per dag?

Alder

Hva var barnets alder per 1. sept?

Pris

Hva var avtalt pris for barnet?
Du kan oppgi pris per dag eller måned.

Annet tilsyn

Hadde barnet en annen tilsynsordning samtidig?
Foreldre regnes ikke.
Flere kryss mulig

Hvor lenge var du dagmamma for barnet?

Barn 6

dager → timer →

- 0-11 md.
- Fylt 1 år
- Fylt 2 år
- Fylt 3 år
- Fylt 4 år
- Fylt 5 år

Pris pr. dag kr →

Pris pr. mnd kr →

- Nei
- Ja, barnehage
- Ja, barnepark
- Ja, slektninger
- Ja, annet
- Vet ikke

- 0-3 md.
- 4-6 md.
- 7-12 md.

Barn 7

dager → timer →

- 0-11 md.
- Fylt 1 år
- Fylt 2 år
- Fylt 3 år
- Fylt 4 år
- Fylt 5 år

Pris pr. dag kr →

Pris pr. mnd kr →

- Nei
- Ja, barnehage
- Ja, barnepark
- Ja, slektninger
- Ja, annet
- Vet ikke

- 0-3 md.
- 4-6 md.
- 7-12 md.

Barn 8

dager → timer →

- 0-11 md.
- Fylt 1 år
- Fylt 2 år
- Fylt 3 år
- Fylt 4 år
- Fylt 5 år

Pris pr. dag kr →

Pris pr. mnd kr →

- Nei
- Ja, barnehage
- Ja, barnepark
- Ja, slektninger
- Ja, annet
- Vet ikke

- 0-3 md.
- 4-6 md.
- 7-12 md.

Barn 9

dager → timer →

- 0-11 md.
- Fylt 1 år
- Fylt 2 år
- Fylt 3 år
- Fylt 4 år
- Fylt 5 år

Pris pr. dag kr →

Pris pr. mnd kr →

- Nei
- Ja, barnehage
- Ja, barnepark
- Ja, slektninger
- Ja, annet
- Vet ikke

- 0-3 md.
- 4-6 md.
- 7-12 md.

Barn 10

dager → timer →

- 0-11 md.
- Fylt 1 år
- Fylt 2 år
- Fylt 3 år
- Fylt 4 år
- Fylt 5 år

Pris pr. dag kr →

Pris pr. mnd kr →

- Nei
- Ja, barnehage
- Ja, barnepark
- Ja, slektninger
- Ja, annet
- Vet ikke

- 0-3 md.
- 4-6 md.
- 7-12 md.

Barn 11

dager → timer →

- 0-11 md.
- Fylt 1 år
- Fylt 2 år
- Fylt 3 år
- Fylt 4 år
- Fylt 5 år

Pris pr. dag kr →

Pris pr. mnd kr →

- Nei
- Ja, barnehage
- Ja, barnepark
- Ja, slektninger
- Ja, annet
- Vet ikke

6a Er du i slekt med ett eller flere av barna du passet i 2002?

- Ja
 Nei

6b Kjente du foreldrene til noen av barna du var dagmamma for i 2002 før barna begynte i dagmammavirksomheten din?

- Kjente alle
 Kjente nesten alle
 Kjente noen
 Kjente ingen

7a Hadde du omsorg for egne barn under skolealder i 2002 som var til stede hele eller deler av tiden du var dagmamma for andres barn?

- Nei → Gå til **9**
 Ja → Gå til **7b**

7b Hvor mange egne barn under skolealder har du som var til stede hele eller deler av tiden?

antall egne barn i dagmammavirksomheten → Gå til **8**

8 Noen dagmammaer har egne barn til stede hele tiden, mens andre har egne barn til stede deler av tiden. Derfor vil vi gjerne at du også svarer på noen spørsmål om oppholdstid i dagmammavirksomheten i 2002 for dine egne barn. Regn ikke med skolebarn.

Oppholdstid

Hva var vanlig oppholdstid per uke?

Hva var vanlig oppholdstid per dag?

Alder

Hva var barnets alder per 1. sept?

Annet tilsyn

Hadde barnet en annen tilsynsordning samtidig?
Flere kryss mulig

Eget barn 1

dager → timer →

- 0-11 md.
 Fylt 1 år
 Fylt 2 år
 Fylt 3 år
 Fylt 4 år
 Fylt 5 år

- Nei
 Ja, barnehage
 Ja, barnepark
 Ja, slektninger
 Ja, annet
 Vet ikke

Eget barn 2

dager → timer →

- 0-11 md.
 Fylt 1 år
 Fylt 2 år
 Fylt 3 år
 Fylt 4 år
 Fylt 5 år

- Nei
 Ja, barnehage
 Ja, barnepark
 Ja, slektninger
 Ja, annet
 Vet ikke

Eget barn 3

dager → timer →

- 0-11 md.
 Fylt 1 år
 Fylt 2 år
 Fylt 3 år
 Fylt 4 år
 Fylt 5 år

- Nei
 Ja, barnehage
 Ja, barnepark
 Ja, slektninger
 Ja, annet
 Vet ikke

Lokaler og utearealer

- 9 Foregikk dagmammavirksomheten i eget hjem, i barnets hjem eller i leide lokaler i 2002?** Sett flere kryss dersom du brukte en kombinasjon av flere løsninger.

- Eget hjem
 Barnets hjem
 Leide lokaler
 Annet, spesifiser

- 10 Hvor store var innearealene barna hadde tilgang til?** Regn kun med de rommene du brukte til dagmammavirksomheten, rom hvor barna ikke hadde adgang skal ikke regnes med. Dersom barna hviler på ett eller flere soverom skal også dette/disse regnes med.

kvadratmeter (m²)

- 11 Hadde barna tilgang på utearealer, f.eks. parker, lekeplasser eller friområder?**

- Ja → **Gå til 12**
 Nei → **Gå til 14**

- 12 Hadde barna tilgang til lekeapparater på uteområdet?**

- Ja
 Nei

- 13 Hadde stedet der du drev dagmammavirksomheten din i 2002 egne utearealer?** Regn ikke med bakgård eller felles lekeplass på området.

- Ja
 Nei

Organisering av dagen

Besvares av alle.

- 14 Omtrent hvor mange timer var barna ute om dagen?** Hvis barna sover ute, skal også den tiden regnes med.

Vinter		Sommer	
Fint vær	Dårlig vær	Fint vær	Dårlig vær
0 timer ☐	0 timer ☐	0 timer ☐	0 timer ☐
1 timer ☐	1 timer ☐	1 timer ☐	1 timer ☐
2 timer ☐	2 timer ☐	2 timer ☐	2 timer ☐
3 timer ☐	3 timer ☐	3 timer ☐	3 timer ☐
4 timer ☐	4 timer ☐	4 timer ☐	4 timer ☐
5 timer + ☐	5 timer + ☐	5 timer + ☐	5 timer + ☐

- 15a Hadde du noen plan for hvordan du organiserte dagen for barna?**

- Ja
 Nei

- 15b** Hvor mye av din tid gikk med til følgende aktiviteter på en vanlig dag? Dagene vil variere, og det er ikke så lett å oppgi nøyaktig tidsbruk. Vi ber deg likevel forsøke å gi et anslag. Vennligst skriv 0 hvis du ikke bruker tid på en eller flere av aktivitetene.

	timer	minutter
Bleieskift og stell		
Gi barna mat		
Soving/hvile		
Organisert lek		
Fri lek		
Leste for barna		
Sang/sangleker		

Dagmammavirksomheten

Praktikanter kan her svare for praktikantjobben sin, selv om de ikke driver egen virksomhet.

- 16** I hvilket år startet du dagmammavirksomheten din første gang? Ta ikke hensyn til evt avbrudd i virksomheten.

Årstall

--	--	--	--

- 17** Har det vært en eller flere perioder du ikke har jobbet som dagmamma siden du startet første gang? Ferie regnes ikke som avbrudd i virksomheten og skal ikke regnes med.

- Ja → **Gå til 18**
 Nei → **Gå til 19**

- 18** I hvilke perioder arbeidet du ikke som dagmamma? Vennligst begynn med det siste avbruddet i virksomheten og oppgi alle avbrudd du kan komme på. Vi vil gjerne vite måned og år for når avbruddet startet og sluttet.

	Måned	År		Måned	År
Fra:			Til:		
Fra:			Til:		
Fra:			Til:		
Fra:			Til:		

Bakgrunnsopplysninger

- 19** Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole
 Videregående skole
 Høgskole/universitet

- 20** Har du noen form for pedagogisk utdanning?

- Ja → **Gå til 21**
 Nei → **Gå til 22**

21 Hva slags pedagogisk utdanning har du?

- Godkjent førskolelærerutdanning
- Påbegynt, men ikke fullført førskolelærerutdanning
- Deltakelse på kurs i pedagogikk
- Pedagogikk/ped. sem.
- Lærer
- Annen, spesifiser:

22 Hadde du annen jobb ved siden av dagmammavirksomheten i 2002?

- Ja → **Gå til 23**
- Nei → **Gå til 24**

23 Hvor mange timer pr. uke arbeidet du i den andre jobben din? Oppgi bare hele timer.

Antall timer

24 Hadde du ansatte i dagmammavirksomheten din i 2002? Regn ikke med deg selv.

- Ja → **Gå til 25**
- Nei → **Gå til 26**

25 Hvor mange årsverk utgjorde arbeidet til de ansatte? Oppgi både hele og delte årsverk. Regn ikke med deg selv.

årsverk

26 Hva gjorde du med dagmammavirksomheten hvis du var syk eller hadde annet fravær i 2002?

Flere kryss mulig.

- Holdt stengt
- Hadde egen fast vikar
- Fikk vikar via kommunen
- Foreldre stilte opp som vikarer
- Annet, spesifiser:

- Ikke aktuelt, hadde ikke fravær

27 Var dagmammavirksomheten din i 2002 knyttet til en kommunal dagmammasentral, en privat dagmammaformidling eller arbeidet du helt selvstendig?

Flere kryss mulig.

- Kommunal dagmammasentral
- Privat dagmammaformidling
- Selvstendig
- Praktikant
- Vet ikke

28 Arbeider du fremdeles som dagmamma?

- Ja → **Gå til 29**
- Nei → **Avslutt**

29 Hvor mange barn er du dagmamma for nå?

antall barn

Dette spørsmålet skal kun besvares av praktikanter.

30 Hvordan fikk du praktikantjobben din?

- Gjennom et formidlingsbyrå
- Ved hjelp av annonse
- Via kjente
- På annen måte, spesifiser:

Tusen takk for hjelpen!

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2004/17 S. Flåte: Undersøkelse om trygghet i hverdagen. Dokumentasjonsrapport. 46s
- 2004/18 H.C.Hougen og C. Wiecek: Undersøkelse om levekår og psykisk helse blant innsatte i norske fengsler. Dokumentasjonsrapport. 94s.
- 2004/19 E.Eng Eibak: Forventningsindikator - konsumprisene. November 2003-mai 2004. 23s.
- 2004/20 V.V. Holst Bloch, E. Engelién og M. Steinnes. Arealklassifisering i tettsteder. En uttesting av nasjonal arealdekkeklassifisering i deler av Fredrikstad tettsted. 55s.
- 2004/21 A. Holmøy og E. Wedde: Undersøkelse om arbeid, livsstil og helse 2003. Dokumentasjonsrapport. 38s.
- 2004/22 H.C. Hougen og M.A. Gløbøden: Samordnet levekårsundersøkelse 2002-tverrsnittundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 110s.
- 2004/23 H. Utne: Håndbok for Folke- og bolig telling 2001. 63s.
- 2004/24 A. Holmøy: Undersøkelse om livsløp, aldring og generasjon (LAG). Dokumentasjonsrapport. Oppdatert versjon av Notat. 2003/88. 129s.
- 2004/25 A. Vedø: Vekter i undersøkelsen om samvær og bidrag 2002. 13s.
- 2004/26 A.H. Sætre: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2002. Dokumentasjon- og tabellrapport. 109s.
- 2004/27 A. Holmøy: Undersøkelse om Livsløp, aldring og generasjoner (LAG) blant personer fra 80 år og oppover. Dokumentasjonsrapport. 182s.
- 2004/28 A. Holmøy: Omnibusundersøkelsen januar/februar 2004. Dokumentasjonsrapport. 37s.
- 2004/29 D.Q. Pham: Sesongjustering for boligprisindeksen. 28s.
- 2004/30 D.Q. Pham: Sesongjustering prisindeks for kontor- og forretningseiendommer. 14s.
- 2004/31 M.T. Dzamarija og T. Kalve: Barn og unge med innvandrerbakgrunn. 98s.
- 2004/32 T. Gulbrandsen og B.O. Lagerstrøm Undersøkelse om dommeravhør og observasjoner av barn i seksuallovbruddsaker. 85s.
- 2004/33 I. Johansen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, januar. 45s.
- 2004/34 P. Drevland: Offentlig forvaltning i historisk nasjonalregnskap, beregninger for 1949-1969. 17s.
- 2004/35 E. S. Bjørkli, K. L. Hansen, G. M. Pilskog, T. K. Schjerven og T. Smith: Fristilling og konkurranseutsetting i KOSTRA– bedring av sammenlignbarheten i nøkkeltallene. 104s.
- 2004/36 A. H. Foss og L. Taule: Museumsstatistikken. En gjennomgang av definisjoner, kvalitet og populasjon. 26s.
- 2004/37 T. E. Haug og T. A. Johnsen: Datagrunnlag for en regional nordisk kraftmarkedsmodell. Produksjonsanlegg, overføringsnett, kraftteterspørsel og -priser. 15s.
- 2004/38 A. Bruvøll og Ø. Skullerud: Framskrivninger av organisk avfall for 2001-2002. 14s.
- 2004/39 S.K.Boateng og S. Ferstad: Dokumentasjonsnotat for FylkesKOSTRA videregående opplæring. Publisering av 2002-tallene. 197s.
- 2004/40 A. Finstad, K. Flugsrud, L. Høgset og G. Haakonsen Energiforbruk utenom elektrisitet i norske kommuner - en gjennomgang av datakvalitet. 31s.